

ASPECTE PRIVIND LAMINITA LA CABALINE

Furbura sau laminita este o boala dureroasă și debilitantă care afectează 1 din 10 cai și ponei în fiecare an. Aceasta constă în inflamația lamelor sensibile din interiorul copitei, care susțin osul numit falanga distală. În formele grave, acest os poate să se rotească sau să se deplaseze, ceea ce duce la leziuni ireversibile și, în multe cazuri, la eutanasiere (2).

Această boală nu doar că afectează bunăstarea calului, dar și performanțele sale, fiind o problemă majoră în industria ecvină. Studiile arată că laminita este una dintre principalele cauze de moarte la cai, mai ales în rândul cailor sportivi sau în vârstă.

Cauze și factori de risc

Laminita poate avea multiple cauze, iar adesea apare ca o complicație a altor afecțiuni sau situații de stres metabolic:

- Supraalimentarea cu cereale sau iarbă bogată în zaharuri

Excesul de carbohidrați nedigerabili ajunge în intestinul gros, unde fermentează, eliberând toxine care ajung în sânge și afectează țesutul lamelar.

- Sindromul metabolic ecvin (EMS) și boala Cushing (PPID)

Caii cu aceste afecțiuni endocrine sunt predispuși la laminite recurente, din cauza rezistenței la insulină și inflamației cronice (1).

- Stres mecanic excesiv

Starea de "suprasolicitare" a unui membru (de exemplu, atunci când un cal stă pe un picior din cauza unei răni la celălalt) poate duce la laminita de sprijin. Caii nu pot să își susțină întreaga greutate în trei picioare. Picioarele anterioare preiau cea mai mare parte din greutatea animalului și în cazul în care unul dintre ele este accident și animalul nu își pune greutatea pe el, celălalt va trebui să preia întreaga greutate determinând apariția furburii.

Furbura traumatică apare în momentul în care un cal lucrează în mod excesiv pe un teren necorespunzător (cum ar fi asfaltul).

- Infecții sistemice sau retenția de placentă la iepe

Aceste situații pot induce o reacție inflamatorie sistemică, afectând și lamela copitei.

Simptome și manifestări clinice

Există trei faze de manifestare ale laminitei:

1. Faza de dezvoltare (20-60 ore) - începe din momentul în care calul este expus agentului cauzator și se termina odată cu prima fază a furburii. În aceasta fază începe procesul de separație a laminei dar încă nu este prezentă durerea.
2. Faza acută (24-72ore) - marchează schimbările clinice care vor avea loc, potențial reversibile.

3. Faza sub-acută (72 ore) - este o perioadă de intensitate medie, fără semne severe sau decădere mecanică a piciorului cu simptome ușoare, dar recurente.
4. Faza cronică - marchează momentul în care piciorul începe să decadă mecanic, rotația/afundarea osului este instalată.

Manifestările clinice ale laminitei variază în funcție de severitate, dar simptomele comune includ:

Mișcare rigidă sau șchiopătură, în special la picioarele din față.

Poziție anormală: calul își mută greutatea pe picioarele din spate pentru a scădea presiunea pe cele din față (Foto 1).

Copite calde la atingere, cu puls digital puternic, reluctanță la mișcare, letargie.

În cazuri grave, se poate observa rotația osului falangei, vizibilă radiologic.

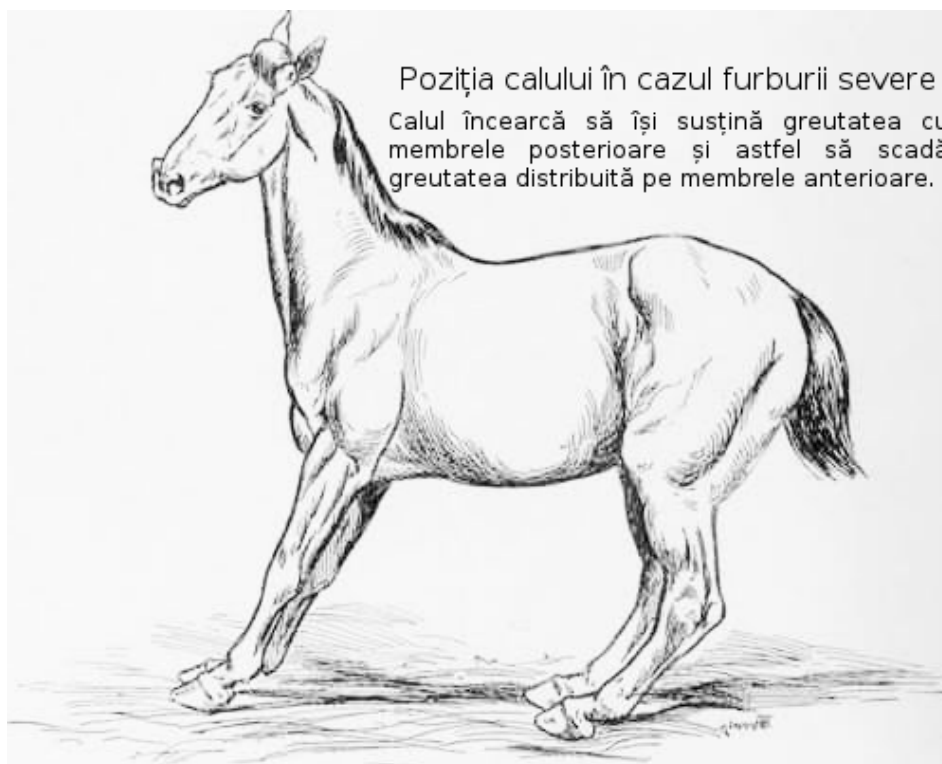

Foto 1 - Poziția anormală în laminită (<https://www.desprecai.eu/>)

Diagnostic

Un diagnostic precoce este esențial pentru a preveni agravarea leziunilor. Diagnosticul laminitei se face pe baza examenului clinic, dar și prin metode imagistice și analize suplimentare (Foto 2):

Examinare fizică: evaluarea mersului, a poziției, a temperaturii copitei și a pulsului digital.

Radiografii: evidențiază rotația sau deplasarea osului distal .

Teste metabolice: utile în cazurile suspecte de sindrom metabolic ecvin sau PPID (măsurarea insulinei, ACTH etc.).

Foto 2- Evaluarea radiologică a stucturilor din interiorul copitei (4)

Profilaxie și tratament

Prevenirea laminitei este întotdeauna preferabilă tratamentului, mai ales la cai predispuși și se realizează prin:

- Monitorizarea greutateii corporale și a dietei.
- Evitarea pășunatului excesiv pe iarbă bogată în zaharuri (mai ales primăvara și toamna).
- Deparazitare regulată și controlul bolilor metabolice.
- Evaluarea regulată a dinților și a copitelor.
- Suplimente pentru sănătatea copitei (biotină, metionină, zinc).

Caii care au avut un episod de laminită trebuie monitorizați toată viața.

Tratamentul laminitei este complex și personalizat, în funcție de cauza subiacentă și severitatea bolii (3). Principalele obiective sunt:

- Controlul durerii

Administrarea de antiinflamatoare nesteroidiene (ex. fenilbutazonă) pentru reducerea durerii și inflamației.

- Reducerea presiunii pe copite

Pot fi utilizate diverse metode, cum ar fi potcovirea terapeutică, suporturi din spumă sau nisip, ori chiar repausul în boxă cu podea moale.

- Tratarea cauzei primare

Reglarea alimentației, tratarea infecției sistemice, controlul bolii Cushing sau EMS.

În unele cazuri grave, se poate apela la intervenția chirurgicală de tenotomie digitală profundă pentru reducerea rotației osului. Este esențială colaborarea între medicul veterinar și un potcovar experimentat.

Concluzii

Laminita este o afecțiune complexă, dureroasă și, în unele cazuri, fatală. Deși cauzele pot varia, rezultatul final este întotdeauna același: suferință și afectarea calității vieții calului. Prin înțelegerea mecanismelor care duc la apariția acestei boli, prin diagnostic precoce și intervenție rapidă, șansele de recuperare pot fi semnificativ îmbunătățite (5).

Responsabilitatea pentru prevenirea laminitei revine în principal proprietarilor, care trebuie să ofere o dietă echilibrată, condiții optime de îngrijire și supraveghere medicală regulată.

BIBLIOGRAFIE

1. Johnson, P.J., & Messer, N.T. -2014, *Laminitis: Current Concepts*, Veterinary Clinics of North America: Equine Practice, 30(1), 1-18.
2. Pollard, D., et al. -2018, *Incidence and clinical signs of owner-reported equine laminitis in a cohort of horses and ponies in Great Britain*, Equine Veterinary Journal. 51(5), pp. 587-594
3. Van Eps, A.W., Pollitt, C.C. - 2006, *Equine laminitis: cryotherapy reduces the severity of the acute lesion.*, Equine Veterinary Journal, 38(5), 409–413.
4. Zaha C., Igna C. -2018, *Changes in hooves angles and the pathology that follows in the horses*. R J Vet Orthoped I.; Vol. V 8 (1): 4-8.
5. <https://aaep.org> American Association of Equine Practitioners (AAEP)
6. <https://www.desprecai.eu/>

Materialul este publicat pe site-ul Direcției pentru Agricultură Județene Iași
(<https://www.dajiasi.ro/>)

Întocmit,
Consilier
Roxana TOPALĂ